

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТИВНОЇ БОРОТЬБИ В УКРАЇНІ В 80-ТІ ТА 90-ТІ РОКИ

ДМИТРО ГОЛОД

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Протягом останнього століття популярність олімпійських видів спортивної боротьби у світі досягла широких масштабів на всіх його континентах. За виключенням 1900 року, борці греко-римського вільного стиля приймали участь у всіх сучасних Олімпійських іграх. Процесі розвитку суспільства спортивна боротьба стає частиною його соціальної системи.

Досягнення української школи спортивної боротьби визнані всьому світі. Їх рівень та особливості техніко-тактичної майстерності унікальні. Традиції української школи спортивної боротьби можуть віднести до категорії національного надбання.

Предметом наукового інтересу у розвитку спортивної боротьби в Україні є насичений контрастними соціальними, економічними, політичними та іншими подіями період останніх двох десятиліть. Комплексний аналіз із використанням теоретико-експериментальних методів досліджень дозволив одержати наступні результати:

- Роль прийнятих нормативних документів у 90-ті роки суттєво зросла у порівнянні з 80-ми роками. Зокрема, якщо у останні десятиліття функціонування СРСР правова база спорту фактично не змінилась, то роки незалежності України кількість прийнятих документів в цій галузі перевищила цифру п'ятдесят. Вперше ухвалено Закон "Про фізичну культуру та спорт". Указом Президента України затверджена Цільова комплексна програма "Фізичне виховання - здоров'я нації" та інші правові документи;

- Структурно-функціональний аналіз розвитку спортивної боротьби в Україні довів, що у її організаційно-управлінській системі виникли суттєві зміни. Так, у 90-ті роки створені принципово нові організації: НОК, НСФ, асоціації, комерційні спортивні клуби. У наслідок цього частково змінилась ієрархія в спортивних організаціях, перерозподілили функції управління у системі спортивної боротьби;

- Експертні оцінки спеціалістів у греко-римській, вільній боротьбі та дзюдо (у дослідженні брало участь 150 осіб, з них: заслужених тренерів - 37, заслужених майстрів спорту - 13, майстрів спорту міжнародного класу - 15, майстрів спорту - 64), свідчать про глибокі зміни у характері забезпечення підготовки борців. Рівень кадрового, матеріального

економічного, фінансового, науково-методичного та соціально-правового забезпечення значно знизився. У той же час, процеси демократизації в Україні сприяли підвищенню інформаційного забезпечення у спортивній боротьбі;

- Соціальні зміни в Україні, прямо позначились на системі спортивної підготовки. Стрімкий ріст рівня комерціалізації спортивної боротьби, а також вимоги міжнародних спортивних організацій до підвищення її видовищності, підштовхнули не тільки до перегляду правил змагань, збільшення об'єму змагальної практики, але і вплинули на ефективність реалізації окремих компонентів структури змагальної діяльності та особливості планування тренувальних навантажень;

- Досягнення українських борців на крупних міжнародних змаганнях у 90-ті роки, можна пояснити двома основними причинами: потенціалом закладеним колишньою системою радянського спорту; реформуванням теперішньої системи олімпійського спорту удосконаленням нормативно-правової бази; створенням нових спортивних організацій; впровадженням у практику спорту комерційної діяльності та ін.).

Вивчення спеціальної літератури, досвіду передової спортивної практики, а також результатів власних досліджень, дозволяє зробити наступні висновки:

1. Підсумки розвитку спортивної боротьби в Україні у 80-ті роки можна розглядати з різних позицій. З одного боку, створені повноцінні умови для організації тренувального процесу борців, досягнуті високі спортивні результати на престижних міжнародних змаганнях, з другого - спортивна діяльність мала надмірну ідеологізацію, її правова база була відсутня, не заохочувалась комерційна робота у спортивних організаціях.

2. Зміни, які відбулися в ідеологічній, політичній, економічній та інших сферах суспільного життя України у 90-ті роки, обумовили певні зміни у функціонуванні спортивної боротьби, як складової системи олімпійського спорту.

3. Ефективність розвитку спортивної боротьби, можливо підвищити за допомогою наступних заходів: 1) підсилити реальний статус та управлінські функції національних спортивних федерацій; 2) активізувати діяльність регіональних та обласних федерацій; 3) взаємопов'язати задачі, які вирішуються місцевими органами влади та спортивними організаціями за місцем проживання; 4) забезпечити пріоритетність клубної системи у дитячо-юнацькому спорті.

4. У зв'язку із змінами у системі підготовки у олімпійських видах боротьби, необхідно навчально-тренувальний процес борців органічно пов'язати із змагальною діяльністю, а додаткові старті, розглядати як

удосконалення окремих сторін спортивної підготовки та техніки тактичної майстерності спортсменів.

5. Розвиток рекламно-комерційної, підприємницької та ліцензійної діяльності у роботі спортивних федерацій, асоціацій, клубів та інших спортивних організацій, дозволить ефективніше вирішувати питання подальшого розвитку олімпійських видів спортивної боротьби при підготовці до участі у Олімпійських іграх у Сіднеї.

PECULIARITIES OF DEVELOPMENT OF OLYMPIC KINDS OF SPORT WRESTLING

IN UKRAINE IN 80TH AND 90TH YEARS

DMYTRO GOLOD

National University of Physical Education and Sport of Ukraine

The state of sport wrestling as a sphere of activities under the influence of changing conditions of life in Ukraine (social, political, economical etc.) is considered and basing this the trends for its future development are determined.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО РУХУ В УКРАЇНСЬКІЙ ДІАСПОРІ США ТА КАНАДИ

ЮРІЙ КОЗІЙ

Львівський державний інститут фізичної культури

Однією із унікальних особливостей історичного розвитку українського спорту є функціонування організованих структур спорту за межа українських земель. Незважаючи на активну в останні роки співпрацю лідерів української діаспори та керівників владних і олімпійських структур спорту України, ця сторінка історії українського спорту залишається маловідомою, а на науковому рівні практично не вивчалася.

Метою нашого дослідження є аналіз передумов виникнення особливостей розвитку та перспектив функціонування спортивного руху середовищі української діаспори США та Канади. Організовані структури спорту серед української громади існують також і в інших державах (Австралія, Аргентина, окремі країни Європи), проте саме в США та Канаді таке явище є найбільш виразним і дієвим.